

KRONIKA

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro S. Pankracego Męczennika.
Wschód słońca o g. 4 m. 12. — Zach. o g. 7 m. 41.

Biuro Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmie-
ście w domu Nro 391, naprzeciw Saskiego placu.

Dziś rano stopni ciepła 10, wczoraj w poł. ciep. 17.
Wysokość wody na Wiśle stóp 5 cali 3.

Z Petersburga. 21 kwietnia (3 maja).
Członek Rady Państwa, wojenny generał-gubernator Moskiewski, generał-adjutant, generał-piechoty hr. Zakrewski, Najwyżej uwolniony został od obowiązków Moskiewskiego wojennego generał-gubernatora, z pozostawieniem w stopniu generał-adjutanta.

Przez rozkaz CESARSKI do Zarządu wojennego, z 17 kwietnia, członek Rady Państwa, senator, generał-adjutant, generał jazdy hr. Stroganow 1, mianowany został Moskiewskim wojennym generał-gubernatorem, z pozostawieniem go przy innych zajmowanych przezeń obowiązkach i urzędach.

„Journal de St. Petersburg“ pisze co następuje: Upoważnieni jesteśmy do ogłoszenia stanowczego, że między Rosją i jakim bądź państwem nie istnieje żaden traktat przymierza zaczepnego lub odpornego. W epoce, kiedy cała Europa dokonywa w wielkich rozmiarach wojenne i morskie uzbrojenie, NAJJAŚNIEJSZY PAN zmuszony był do przyjęcia środków ostrożności. Polityka JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, zachowuje w obecnych okolicznościach zupełną swobodę działań, i zaledwo wypadła nam dodać, że kieruje się ona jedynie godnością korony i interesem kraju.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Wypis z protokołu sekretariatu stanu Królestwa Polskiego.

Z BOŻEJ ŁASKI

MY ALEXANDER DRUGI,

CESARZ i SAMOWŁADCA WSZĘCH ROSSJI, KRÓL POLSKI, WIELKI XIAŻE FINLANDZKI,

& & &

Uznawszy słusznym zastosować do Królestwa Polskiego istniejące w Cesarstwie główne zasady nabywania godności szlacheckiej, w skutek przedstawienia Namiestnika NASZEGO, w Radzie Państwa rozpoznanego, postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1. Szlachectwo dziedziczne i osobiste nabywa się:

1) Przez szczególną łaskę MONARCHY.

2) Przez służbę wojskową i cywilną.

3) Przez nadanie Rossyjskiego Cesarско-Królewskiego orderu.

Art. 2. Przez służbę wojskową nabywają szlachectwo dziedziczne mieszkańcy Królestwa, którzy w czasie czynnej swej służby w wojskach CESARSCO-ROSSYJSKICH otrzymali stopień pułkownika lub kapitana floty 1ej klasy.

Art. 3. Przez służbę cywilną nabywają szlachectwo dziedziczne mieszkańcy Królestwa, otrzymaniem w służbie rangi rzeczywistego radcy stanu lub odpowiedniej tejże randze kl. IVej.

Art. 4. Szlachectwo osobiste nabywa się:

1) Przez otrzymanie rangi ober-oficerskiej w służbie czynnej wojskowej.

2) Przez nominację w służbie cywilnej na posadę nie niższą od klasy IXej i po wysłużeniu przytem przynajmniej lat dziesięciu w klasowych obowiązkach.

Art. 5. Kto otrzymał stopień ober-oficerski w służbie wojskowej i nabył zarazem prawa osobistego szlachectwa, temu wolno będzie prosić o udzielenie takiego szlachectwa jednemu ze swych synów, który złoży examin przepisany, dla wступających w służbę wojskową niepełnoletnich ze szlachty, lub ochotników. Jeżeli ojciec nie żyje, wtedy opieka o to prosić może.

Art. 6. Otrzymaniem Cesarско-Królewskiego orderu nabywa się szlachectwo dziedziczne albo osobiste, a to odpowiednio przepisom, w statutach orderowych zawartym.

Art. 7. Prawa szlachectwa dziedzicznego lub osobistego, do daty ogłoszenia niniejszego Ukazu nabyte:

a) Przez wojskowych, na zasadzie rozporządzeń, odnoszących się do CESARSCO-ROSSYJSKICH wojsk, w NAJWYŻSZYM Manifestie z d. 11 czerwca 1845 r. i Ukazie NAJWYŻSZYM z dnia 9go grudnia 1856 r. zawartych;

b) Przez urzędników cywilnych, NAJWYŻEJ zatwierdzonych na posadach klasy VIej i wyższych, na zasadzie NAJWYŻEJ zatwierdzonego pod d. 25 czerwca (7 lipca) 1836 r. prawa o szlachectwie w Król. Polskiem;

e) Przez osoby ozdobione Rossyjskimi Cesarско-Królewskimi orderami z mocy statutów orderowych z d. 22 lipca 1815 r. i Ukazu NAJWYŻSZEGO z d. 28 czerwca (10 lipca) 1855 r.:

zachowują się w swej mocy, chociażby osoby, które nabyły tych praw, nie były jeszcze wpisane do ksiąg szlacheckich.

Art. 8. Artykuły 2, 3, 4, 6, 9, 33, art. 44 lit. a, Ust. 4 lit. b, Ust. 3 i art. 45, NAJWYŻEJ zatwierdzonego pod d. 25 czerwca (7 lipca) 1836 roku, prawa o szlachectwie w Królestwie Polskiem, uchylają się.

Art. 9. Wykonanie niniejszego Ukazu, który w Dzienniku praw zamieszczony być ma, Namiestnikowi NASZEMU w Królestwie, oraz Heroldji Królestwa polecamy.

W St. Petersburgu, d. 10 (22) marca 1859 r.

(podpisano) »ALEXANDER«.

przez CESARZA i KRÓLA.

Minister, Sekretarz Stanu,

(podpisano) J. Tymowski.

Onegdaj, z powodu narodzenia się J. C. WYSOKOŚCI WIELKIEGO XIECIA MIKOŁAJA MICHAŁOWICZA, Syna ICH CESARSKICH WYSOKOŚCI WIELKIEGO XIECIA MICHAŁA MIKOŁAJEWICZA i Małżonki Jego, WIELKIEJ XIEŻNY OLGI FEDORÓWNEJ, odbyło się o godz. 11ej z rana, w Soborze Prawosławnym św. Trójcy nabożeństwo dziękczynne w obec urzędników władz wszelkich, przyczém odczytany został Manifest Najwyższy.

— Expedycja gazet w Warszawie ogłosiwszy we wszystkich pismach, że gazety i pisma krajowe i zagraniczne prenumerowane w kopertach, wysyłają się z ekspedycji pod adresem prenumeratorów w kopertach osteplowanych stemplem przy pomienionym ogłoszeniu odcisniętym, uprasza wszystkich prenumeratorów, aby w razie odbierania gazet w kopertach nie opatrzonych stemplem, raczyli zawiadamić o tém rzeczoną ekspedycję.

— Od niejakiego czasu zaczęto więcej zajmować się ustaleniem koryta Wisły. Jest to najgłośniejsza spławna rzeka u nas, a która do dnia dzisiejszego

CARLOTTA (wpadając).

Don Roderigo powraca!

Wjeżdża we wrota...

DONNA ANNA.

Dobrze niechaj tu przyjdzie! niech mnie witać bieży,

Niech z krwawego sztyletu śpieszy się żelazem!

Ja naga pierś nadstawię — niech śmiertelnym razem

Tu, prosto w serce uderzy!

Potem na oczy obce nasypcie mi ziemi,

Niech nikt na cudzoziemki nie zapłaci grobie,

Kto raz wyrzekł się swoich, pomiędzy obcemi

Nie zostawi łyż po sobie!....

OBRAZ VI.

Dziki i puste wybrzeże Tybru, skaliste urwiska otaczają koryto rzeki. — Pomiędzy skałami drewniany krzyż, w głębi widać Rzym. Pielgrzym kłęczy Pod krzyżem.

PIELGRZYM (wyciągając rękę ku miastu).

Alleluja! Alleluja!

Pielgrzym doszedł swego celu!

I w dziękczynnej łyż weselu

Na tej ziemi kłeka stariej,

Gdzie z miłości — ach! ofiary!

Gorącego technienia wiary,

Stał się światu cud widomy;

I na gruzach pysznej Romy

ALCHEMIK.

przez

Illicką.

(Ciąg dalszy).

FIAMMETTA.

Gdzie mój Gennaro? co ty zrobiłeś z Gennarem?....

Odwracasz oczy — zdradnie patrzysz ku tej stronie,

Gdzie stoja te czarne mary.

Hal chcesz mnie zwieść, oszukać! próżno kłamco stary:

Próżno!... Ja nie chcę tego trupa zainiałego

Którego pokalała krwawa kata ręka

Mój Gennaro był piękny, świeży jak jutrzeńka

Oddaj mi Gennara mego.

DONNA ANNA (chwytając go za drugą rękę).

Oddaj mi młodość moją przepłakana skrycie!

Oddaj mi kraj mój, matkę, pokój i sumienie!

LUDOVICO.

Oddaj mi wiare, miłość, czyste serca bicie,

Oddaj mi, oddaj natchnienie!

TEUM WIEŚNIAKÓW (otaczając go).

Oddaj a zabierz złoto — biedni niechca złota!

Niech im zostanie tylko Duch Boży i praca...

siejszego nie jest ujęta w karby posłuszeństwa i wylewami swemi sprawia niezliczone szkody lub też małą wodą tamuje żegluge; handel zatem i tak niewielki cierpi, a żegluga parowa mimo znacznych nakładów nie może się rozwinąć na tej stopie jak w innych krajach. Każdy więc środek ustalgnia koryta, powinien być chwytany i rozbierany, gdyż błogi rezultat przyczyniłby się o wiele do podniesienia bogactwa krajowego.

Kwestję tę podnosimy z powodu udzielonych nam do przejrzenia uwag *O sposobach zapobiegania wylewom rzeki Wisły*, przez p. A. Kozłowskiego b. ucznia szkoły politechnicznej w Paryżu. Oddane one będą wkrótce pod sąd opinii publicznej, a tymczasem niektóre wyjątki z tych przytaczamy:

Wątpić należy, aby groble równo odległe położone od siebie, któreby nadawały kierunek rzece, a których budowa stałaby się niezmiernie kosztowną, mogły się stać ważną zaporą przeciw wylewom Wisły, której bieg jest niezmiernie szybki.

Groble zresztą gdyby uległy natarczywościom rzeki, porwane z całym swym przyrządem, stałyby się raczej powodem zniszczenia wszelkich przedmiotów po drodze napotykanym, jak zaporą wody.

Zdaje się więc, iż należy przedsięwziąć środki wcale innego rodzaju. I tak np. wysokie wały z kamienia, żwiru i piasku równoległe i opodal od brzegu sypać; tego materiału pod dostatkiem tak pola okoliczne, jakoteż sama rzeka dostarczyć może. Wał powinien mieć stok łagodny, tak, aby fale odbijające się o jego brzegi, wylamów nie czyniły a nawet uszkodzenia nie mogły być wielkiej wagi, albowiem woda unosić piasek, zwykle na brzegach osadza go, zamiast z sobą porywać.

Usypanie wału powinno się odbywać podług systemu używanego do dróg bitych, to jest aby podstawa wału była ubita kamieniem i o ile możności jak najdokładniej zniwelowana. Uszkodzenia po ustąpieniu wody, powinny być starannie naprawiane.

Wylew rzeki pochodzi z roztopów śniegu lub napływu wody z ulew deszczowych, wzbierania strumieni i rzek do Wisły wpadających; sprawia go także często wiatr gwałtowny i przeciwny biegowi rzeki. Nadto korytorzeki płynące prostopadłe do drugiego, może wstrzymać chwilowo bieg i wodę podnieść aż do stopnia zagrażającego wylewem.

Piaski nagromadzone przy ujściu rzeki do morza, są także zwykłym powodem, iż woda się podnosi nie mając wolnego i wystarczającego odpływu; w takim razie musi się gwałtem wstrzymać, rozlać i pokryć grunta okoliczne, chociażby głębokość jej nie była zbyt wielką.

Gdyby głębokość jej zwiększała się, działanie odpływu zwiększy się także stosunkowo i masa wody może odpływać bez żadnej zawady i rozszerzania wylewu. Ztąd wnosić trzeba, iż podług właściwszych dziś używanych systemów, należy wyłobić głęboko koryto rzeki, a to przez zoranie jej w czasie suszy, kopanie i wydobywanie wielkiej masy piasku na promy i statki pływające

bezustannie po jej powierzchni; utworzyć nareszcie koryto tam nawet, gdzie wcale takowe nie istniało.

Można nawet podczas wielkiej wody porobić przekopy sztuczne, ścieśniające łóżyisko, za pomocą faszyn utwierdzonych głęboko w piasku, tym sposobem sama rzeka przez swój szybki pęd wyrobi sobie koryto, nie nadwyrażając bynajmniej utwierdzonych zapór.

Sądzę nadto, iż nasza myśl i baczność powinny być najprzód zwrócone na miejsce gdzie znajduje się początek i ujście rzeki — następnie gdzie rzeka jedna z drugą się łączy; to jest na punkta gdzie głębia nie tylko że daje wielką łatwość odpływu wielkiej masy wody, ale sprawia nawet pęd i spadek gwałtowniejszy. Te roboty muszą razem być dokonane na wszystkich punktach ważnych rzeki a pierwój jeszcze wzięte pod ścisłą rozważyć examen.

Drugi oddział systemu zależy na wyszukaniu gruntu niskiego i miękkiego, w któryby woda łatwo wsiąkać mogła, a któryby leżał w pobliżu rzeki, gdzie należy pokopać obszerne studnie ssące. Dotychczas połączone z wielkimi kosztami budowle grobelne z kamienia lub muru stanowią bulwary prostopadłe niezmierniej wysokości i długości; takie groble robione na zewnątrz koryta, służą do skierowania biegu rzeki na części ziemi pulchnej roztaczając się opodal od właściwego koryta.

Przeto łatwo można wnosić, iż woda zostanie wstrzymana skoro przejdzie pewną wysokość i zatrzymana częściowo tak na gruntach miękkich jak też w studniach ssących. Tym sposobem stopniowo zostanie wyczerpana, nim dosięgnie swego koryta naturalnego, leniwiej spłyną fale ku wałom, gdzie znaczna część wody wsiąknie w ziemię, lub też rozpadnie się w inne stoki.

W tych okolicznościach, rowy wybite w poprzek rzeki na gruntach nieco spadzistych lub miękkich, zastąpią bardzo korzystnie groble murowane lub tamy kosztowne i niezmierniej długości. Te rowy pokopane na zewnątrz koryta, stosownie do wysokości w jakiej przybrać może rzeka, bez zrządzenia wylewu, mogą posłużyć korzystnie tylko w przypadkach szczególnych, nie wątpliwie wstrzymają wodę w czasie jej wystąpienia i skierują jej działania na punkta, gdzie szkodzić nie może.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE. Telegramy.

Paryż 7 maja (z rana). Dzisiejszy *Monitor* donosi o mianowaniu marszałka Vaillant i hr. Walewskiego członkami Rady tajnej. W miejsce pana Royer, mianowanego pierwszym wice-prezsem senatu, obejmuje tę funkcję ministra sprawiedliwości p. Delangle, dotychczasowy minister spraw wewnętrznych, którego miejsce znów zajmie książę Padwy. Marszałek Randon zostaje ministrem wojny w miejsce marszałka Vaillant, który został mianowany generałem - kwatermistrzem armii w włoskiej.

Monitor mówi także w jednej swjej nocie: Piszą z Niemiec, że nadany marszałkowi Pelissier tytuł naczelnego dowódcy armii obserwacyjnej, każe się domyslać zebrania armii reńskiej. Jest to wiadomość zupełnie niedokładna. Marszałek bowiem Pelissier ma tylko zająć miejsce marszałka Canroberta, jako dowódcy w Nancy. W obozie pod Chalons liczba wojska nie jest wcale większą, jak lat poprzednich. Garnizony w zachodnich prowincjach ani o jeden pułk nie zostały zwiększone. Jeśli cesarz znakomitemu marszałkowi nadał tytuł głównego dowodzącego armią obserwacyjną, to jedynie stało się dla tego, aby okazać, że w razie gdyby nasze granice były zagrożone, wszystkie zachodnie garnizony pod marszałkiem Pelissier utworzyć mają armję.

— Angielski poseł lord Cowley, w interesach rodzinnych wyjechał do Londynu, lecz w poniedziałek wraca.

Paryż 6 maja. *Monitor* ogłasza depeszę z Alessandri z dnia 4 wieczorem, według której Austriacy w małej liczbie przeszli Po w Cambio, lecz napowrót musieli przebyć rzekę.

Prawe skrzydło armji nieprzyjacielskiej ciągle zmierza do przebycia rzeki Po pod Frassineto, ale ulewne deszcze i wezbrana rzeka, nie dała im się w tej chwili przeszkodami. Deszcze wciąż trwają, dolne płaszczyzny są wodą zalane.

Depesza z Parmy pod dniem 5 donosi, że dnia poprzedniego Książka panująca wróciła do swego państwa. Jedna część wojska wyszła na jej spotkanie, a druga ustawiła się w szeregiach kiedy przejeżdżała.

— W Bernie zgromadzenie federacyjne zatwierdziło przyjęty systemat neutralności, oraz środki obrony przez rząd przedsięwzięte. Generał Dufour został mianowany naczelnym wodzem armji.

Londyn 6 maja (przed południem). — Wczoraj ambasador francuzki przy dworze tutejszym, książę Pelissier, wręczył królowej listy odwołujące go.

— Wiadomości nadeszłe z Bombay z dnia 11 b. m. donoszą na drodze urzędowej, że Mann-Singh poddał się, a Tania-Topi schwytany.

Kopenhaga 7 maja. Według *Hamburskich wiadomości*, król duński mianował w dniu wczorajszym Monrada ministrem wyznań i Fengerą ministrem finansów. Krieger obejmuje tę funkcję spraw wewnętrznych, Unsgaard zostaje ministrem dla Holsztynu, a Hall ostatecznie ministrem spraw zagranicznych. (*Neue Pr. Ztg. i Indép. Belge.*)

A N G L J A.

Londyn 2 maja. W obec ważnych nowin wielkiej kwestji dziennej, napotyka się często najoczywistsze przeciwieństwa w wieściach krążących: dla tego dziś zajmujemy się głównie rezultatem wyborów, w których obie strony walczące, wedle twierdzenia ich samych, za zwyciężkę uważać się i uważane być pragną.

Jeszcze w sobotę wieczorem wiadomym był skutek wyborów w miasteczkach, wszelako sprawozdania dzienników konserwatywnych różnią się

Męczenników krwią oblany
Krzyż się dźwignął nad pogany!
Tak, tak Pani! tyś tu sobie
Na wielkości ziemskiej grobie
Wzniósł kościół twego wieże;
By nauczyć ludy ziemi,
Że na wieki jesteś z temi
Co Cię w serca przyjmą szczerze!
Co Cię przyjmą i wytrwali
Wśród bijącej cierpień fali
Krzyż uchwycą za kotwicę,
Aż płomienny i promienny,
Jako zorzy świt wiosenny,
Zstąpisz spełnić obietnicę...

(Obejmuje krzyż i modli się cicho. — Starzec ukazuje się między skałami gwałtownie pnąc się ku górze).

STARZEC (na szczycie skały).

Zwyciężyłeś szatanie! bierz więc zdobycz twoją,
Bierz duszę moją!.... (rzuca się w wodę).

PIELGRZYM (powstrzymując go za poję płaszcza).

Stój nieszczęśliwy! stój w imie Boga!
Chociaż w rozpacz bezbożnym szale,
W obliczu krzyża śmiałeś zuchwale
Wyrzec straszne imie wroga!
Stój!....

STARZEC.

Czego chcesz? ja cię nie znam, nie dałem ci złota!...

PIELGRZYM.

Rozpacz chciała cię wtargnąć w wiecznej śmierci wrota,
Niechaj ręka przychylna od zguby ocali.

STARZEC.

Puszczaj mnie! ja znużony, ja stary i siwy,
Odpocznę sobie na dnie cichej, chłodnej fali!...

PIELGRZYM.

Nieszczęśliwy!

Spocznij tu, na łonie mojem.
Miłość bratnia choremu sercu balsam leje;
Miłość bratnia rozpacz powraca nadzieję,
Słodkim ukrzepia pokojem....

STARZEC.

Miłość bratnia! kto wyrzekł to słowo? Zuchwały!
Przyjdą, korona cierni czoło twe ustroją,
W płaszczy sztycherstwa odzieją i usta napoją
Wszystką goryczą żółci, aż katów tłum cały
Na Golgotę zawoła — i ukrzyżowany
Konać będziesz przed niemi z sercem przebodzionem.
Ha! ty może nie widzisz w piersiach moich rany?
Nie widzisz jako łonem dyszę zakrwawionem?
A przecież jam już wszystką krew serca wypuścił!
Boże! Boże mój ojciec! czemuś mnie opuścił!...

PIELGRZYM.

Uspokój się — z słów twoich pomieśzaną treść
Znać, że ciężkie musiałeś przebywać koleje.

stanowczo od sprawozdań dzienników liberalnych. Tak np. *Morning Star* utrzymuje, że konserwatyści zyskali 12 głosów, *Chronicle* podnosi tę cyfrę do 20. Różnica ta wpływa zdaniem, iż nie ma zgody o opiniach niektórych członków, których jedni za liberalnych, drudzy za konserwatystów lub niezależnych uważają.

Mimo to wszystko jednak, rachunek ministerjalny zdaje się być najbliższym prawdy, a nabytek jaki uczyniło ministerjum, bez względu na liczbę, już przez to samo jest ważnym, że się odnosi do miasteczek, do tych twierdz opozycji.

Wybory irlandzkie jeszcze się nie odbywały, ale jak sami liberalni utrzymują, dadzą cztery, a przynajmniej trzy głosy konserwatystom; oprócz tego są jeszcze hrabstwa, na których opiera się cała potęga torysów. Rachuby klubów reformistowskich przypuszczają, iż ministerjalni zyskają w hrabstwach z jakie dziesięć krzeseł.

Wszystko więc zapewniałoby utrzymanie obecnego ministerjum, jeżeli (co jest bardzo prawdopodobnem), gabinet Derbego nie będzie potępienym za swoją politykę zagraniczną. Lord Derby tak dalece lęka się w tym względzie, iż co chwila ponawia zapewnienia swoje, że będzie się trzymał polityki neutralnej, a zasada zbrojnej nieinterwencji osłaniać będzie interesa Wielkiej Brytanji.

Londyn 5 maja. *Times* odebrał następującą depeszę z Limerick:

Sroda wieczorem. Miasto nasze w okropnem jest wrzeniu z powodu wyborów. Liczne oddziały wojska i policji stają po ulicach. Dziś wieczorem około godziny szóstej zarzucono polieję kamieniami i innemi pociskami. Odczytano wtedy prawo o rozruchach. Następnie siła zbrojna otrzymała rozkaz strzelania na wicherzycieli. Dwóch ludzi zostało zabitych, a pięciu rannych. Obawiają się tu, aby pomimo usiłowań duchowieństwa, magistratu, pomimo policji i siły zbrojnej, nie przyszło do większych i ważniejszych zaburzeń. Dwaj kandydaci liberalni: p. Russel i major Gavin, otrzymali, pierwszy 1207, drugi 903 głosów przeciwko p. Spaight, kandydatowi konserwatystów, który miał za sobą tylko 806 głosów.

— Liczny meeting pod prezydencją burmistrza odbył się w Leeds. Uchwalono na nim adres do królowej z prośbą, aby się nie oddalała od polityki nieinterwencji w sprawach włoskich.

Burmistrz przypominał z poklaskiem licznie zebranych słuchaczy, że Anglja w sprawach kontynentalnych, począwszy od panowania Wilhelma IIIgo, aż do końca panowania czterech Jerzych, prawie żadnych nie odniosła korzyści, w porównaniu z ogromnym 300 milionów fst. wynoszącym długiem. Utrzymywał nadto, tak samo jak inni mówcy, którzy wzięli udział w meetingu, że Anglja wtedy tylko powinna występować z interwencją w sprawy obcych krajów, gdy też bezpośrednio dotyczą jej interesów. (Ind. Belge.)

F R A N C J A.

Paryż 5 maja. Wyjazd Cesarza nowego doznał opóźnienia. Jego Ces. Mość dopiero w przyszły czwartek Paryż opuszcza, to jest dnia 12, co każe

się spodziewać, iż w ciągu tego czasu nie ważnego nie zajdzie, wyjąwszy ma się rozumieć rzeczy nieprzewidzianych.

Przed wyjazdem Cesarza ma się odbyć w kościele Panny Marji uroczystość religijna. Arcybiskup Paryża, odprawiać będzie uroczyste nabożeństwo wzywając błogosławieństwa nieba o powodzenie broni francuskiej. Kardynał Morlot będzie miał mowę nacechowaną najszczytniejszym patriotyzmem gallikańskim. Cesarz uda się do katedralnego kościoła w towarzystwie Cesarzowej i Cesarzowiczy. Szpalery tworzyć będzie gwardja narodowa. Widocznie z powodu tej uroczystości odwołany został przegląd milicji obywatelskiej, który miał się dziś odbyć.

— Spodziewają się tu pisma Piusa IXgo, nakazującego wszystkim biskupom katolickim modły o utrzymanie pokoju między panami chrześcijańskimi.

— Ambassadorsowie Francji i Austrii w Rzymie, otrzymali od kardynała Antonelli notę, w której tenże oświadcza, że państwo rzymskie zachowa najsłabszą neutralność między wojującymi stronami.

— Margrabia Maximo d'Azeglio dopełniwszy swego nadzwyczajnego posłannictwa przy dworze paryskim i londyńskim, opuścił Paryż wczoraj w wieczór w towarzystwie dwóch swoich sekretarzy pp. Nigra i Cavour, synowca sardyńskiego ministra. Uda się wprost do Turynu.

— Cały skład ambasady francuskiej w Wiedniu, przybył dziś do Paryża.

— Przed niedawnym czasem pułkownik Kuza, gospodar-Moldawsko-Wołoski zażądał od Francji kilku officerów dla uorganizowania swego wojska. Francja przychyliła się do tego życzenia, pozwalając niektórym młodym officerom zaciągnąć się do służby Moldawsko-Wołoskiej.

— Dziś rocznica śmierci Napoleona Igo. Ulice więc Paryża były napełnione szczątkami wielkiej armji, wiarusy z pierwszego Cesarstwa, którzy po boźnie zwiędli grób swego wielkiego wodza, sercem jednoczyli się z młodeymi żołnierzami nowej armji włoskiej, którzy po upływie lat 60ciu mają wznowić i ukończyć dzieło swych ojców. Massy niezliczone zalegały ulice przyległe domowi inwalidów i kolumnie Vandôme, na której tysiące wieńców uwitych z nieśmiertelników zostało złożonych.

— Jak wiadomo, gwardja narodowa paryzka ma być podniesioną do liczby 140,000, do której będą powołani rzemieślnicy i kupey cząstkowi według dawniej organizacji wyłączeni od tej służby. Cesarz widocznie chce się oprzeć na ludzi i do brze czyni, gdyż ten zawsze był mu przychylnym.

— Co do wyjazdu księcia Napoleona, którego korpus organizuje się obecnie w Paryżu, ten również dopiero w połowie przyszłego tygodnia stolicę opuści. Dopóki to nie nastąpi, powtarzamy, iż w sferach rządowych nie spodziewają się żadnego większego wypadku z pola bitwy.

— Kontr-rewolucja w Parmie, budzi tu ciekawość, wszyscy oczekują wyjaśnienia w *Monitorze*. Rząd tymczasowy uformowany po wyjeździe księ-

żnej usunął się, a dawni ministrowie zajęli jego miejsce. Obaczmy jak się Francja zapatrywać będzie na tę nową fazę rewolucji włoskiej.

(Nord i Independance Belge.)

G R E C J A.

Ateny 16 kwietnia. Izby odroczone z powodu świąt Wielkiejnocy aż po d. 2 maja, a w dniu 30 t. m. kończy się okres posiedzeń. Ministerjum musiało odpowiadać na mnogie interpellacje, które w obydwóch Izbach stawiano.

— Istniejące prawie we wszystkich europejskich konstytucjach prawo zasadnicze, iż każdy niewolnik wstępujący na ziemię krajową, tem samem staje się wolnym, jest dla Grecji ze względu na jej stosunki pograniczne z Turcją, nader ważnem. Przed mniej więcej piętnastu latami, Turek pewien kupił w Trypolis murzyna i zabrał go ze sobą na wyspę Chios. Ztamąd, unikając złego obchodzenia, uciekł i schronił się do greckiej wyspy Andros. Złożywszy po dopełnieniu formalności, przysięgę na poddaństwo Grecji, wsiadł później jako majtek na okręt kupiecki pod turecką flagą. Okręt przybył w czasie podróży do Chios; dawny właściciel poznał murzyna, i zażądał od kapitana izby go wydać bezzwłocznie. Konsulat grecki zawiadomiony o tem, wziął murzyna jako swego obywatela pod opiekę i odmówił gubernatorowi tureckiemu wydania go, poczem ten ostatni doniósł o całym wypadku rządowi tureckiemu. Rząd turecki, na skutek usilnych przedstawień konsulatu greckiego, wydał rozkaz, ażeby murzyna dłużej nie niepokoiono, a murzyn w dowód wdzięczności, wypłacił swemu dawnemu panu 1,500 piastrow, to jest sumę, jaką tenże niegdyś za niego zapłacił. (Neue Pr. Ztg.)

N I E M C Y.

Karlsruhe 4 maja. Z dniem dzisiejszym powracają wszyscy urlopnicy z r. 1853 do właściwych załóg. Koszary tutejsze, jakkolwiek powiększone, nie wystarczają na pomieszczenie żołnierzy, i dla tego 1,600—1,700 ludzi rozkwatowano po mieście. — Oddział pionierów udał się do Monachjum, dla zabrania narzędzi obozowych. — Z Alzacji pisze *Gazeta Frejburgska*, że urlopnicy gwałtem tylko do wymarszu do Włoch zmuszeni być mogą; zapal tam (zdaniem *Nowo-Pruskiej gazety*), ma być bardzo mały. Mnóstwo robotników niemieckich powraca z Francji, z kąd ich wydalają. (Neue Preuss. Zeitung.)

W Ł O C H Y.

Piemont. — Ciągłe deszcze jakie padają od początku tego miesiąca, wezbranie strumieni płynących wzdłuż rzeki Po, lub do niej wpadających, niemało utrudniają armji austriackiej pochód w kraju przez nią zajętym. Trudno więc oznaczyć chwilę, w której do znaczniejszego przyjdzie starcia między wojującymi stronami.

Bulletyn urzędowy piemoncki donosi o przybyciu 4,000 Austriaków, którzy należą do korpusu który przeszedł Po pod Cambio, tym sposobem wojska te zbliżają się do szeregów francuskich, zajmujących dolinę Scrivji dla zasłonięcia Novi i komunikacji między Alessandrią i Genuą. Da-

STARZEC.

Słuchaj! ja ci opowiem życia mego dzieje.
Dzieje marzeń, walk, znojów. Ach! dzieje boleści
Najsroźszej, jaka może w pierś ludzką uderzyć.
Kiedy starzec u kresu swojego zawodu,
Musi nieszczęsny uwierzyć,
Że bóstwo, które gonił i ścigał od młodu,
Jest marą, co go na brzeg otchłani przywiodła...
Pielgrzymie! taka boleść me serce przebodła!
Lecz słuchaj! ja ci wszystko powiem od początku:
Możę z nędznych słów moich spletanego wątku,
Będzie komu nauka, jak ów ślup przydrożny!...
Co ostrzega przechodnia: tu upadł podróżny!
Słuchaj: — mnie z matki mojej słodkiego objęcia,
Kiedy spałem snem myśli, która nie zna siebie,
Zbudził płacz przytłumiony drugiego dziecięcia,
Co nędzny żywot wlokło o żebraczym chlebie.
Ach! pierwszy jęk ludzkości, co mi rozdarł uszy,
Na zawsze mnie z dziecinnyim rozbrała pokojem.
Lata biegly, a przecież w całym życiu mojem,
Był on jak echo gromu co świątynie kruszy!
I nie dla mnie już były młodych dni uciechy,
Nie dla mnie pieśń lirników, lub dziewic uśmiechy.
Chleb powszedni się zatrzał piółunu goryczą,
Gdy go w koło łaknęło tysiące ust głodnych.
Jak zbrodniarz, drżałem jakąś trwogą tajemniczą,
Kładąc głowę znużoną na puchach wygodnych;

Bo bracia moi, tego co ja ojca syny
Nie mieli schrony dachu wśród ziemskiej dziedziny!
Aż wodząc w koło siebie okiem łzą nabiegłem,
Dziwną jakiejś sprzeczności dwoistość spostrzegłem:
Z jednej strony harmonja, piękno, światłość, zgoda,
I mądrość niepojęta, miłość nieskończona;
Do której się w zachwycie z młodzieńczego łona
Jak sierota do matki rwała dusza młoda.
Z drugiej ciemność i zamęt, jęk, płacz, rozstrój dziki,
Fałsz, co rozrywał akord świętej sfer muzyki,
I mieszal hymn pokoju, miłości, wesela.
Ach biada mi! spostrzegłem weża-kusiciela!
Jak w cieniach nocy żądło podnosił ku górze
I dzieło świętej zgody psuł w ludzkiej naturze.

PIELGRZYM (żegnając się).

W Imię Ojca! i Syna, i Ducha Świętego!!!

STARZEC (gwałtownie).

Widziałem go! ciemności xięcia przekłętą,
Z ziejącą paszczą, żądłem syczącą, widziałem!
I zwalczyć go, pokonać, w otchłani strącić chciałem,
I ziemskiej mej słabości nie trwożon niemocą
Syn Boży, Ojca mego błagałem z pomocą!...
Błagałem by mi w ręce dał miecz Archaniola.

(Dalszy ciąg nastąpi).

lój dowiadujemy się z depeszy z Alessandrii, że Austriacy zrobiwszy rekonesans w okolicach Sale i Castel-Nuovo, napowrót Po przebyli, ściągając mosty, zostawili tylko na prawej stronie słup od nich.

Korpus, który wyruszył z Kandji, i usiłował przejść pod Frassineto, strzeżone i uzbrojone przez Piemontczyków, nie odstępował od swego zamiaru, lecz rzeka przez ostatnie deszcze bardzo się podniosła, przyległe rzeki i doliny wezbrały, operacja więc Austriaków niepokonane napotyka przeszkody.

Buletyny austriackie stwierdzają fakt o demonstracji, jaka miała miejsce ze strony Austriackiego wojska pod Frassineto, jak również o przejściu Po pod Cambio i zostawieniu tamże słupów od mostu.

— Straszny wypadek miał miejsce niedaleko Werony na kolei żelaznej. Pociągi wiozące 17ty pułk austriacki, spotkały się z wagonami naładowanymi amunicją, niektóre z nich wyleciały w powietrze. Przy tej katastrofie 23ch ludzi zostało zabitych, a 124 rannych.

— Wojska francuskie nie przestają masami do Włoch przybywać. W tej chwili jest ich do 60,000 w Genui. Marszałek Barraguay d'Hilliers znajduje się w Novi, a marszałek Canrobert w Alessandrii. Opóźnienie i przeszkody jakie Austriacy napotyka, stają się korzyścią ich przeciwników, którzy są dziś daleko lepiej i liczniej przygotowani na ich przyjęcie, jak to miało miejsce na początku kampanji.

— Mówią o wylądowaniu wojsk przeciw Tryestowi, lecz to nie zdaje się prawdopodobnem, gdyż miasto to należy do związku niemieckiego, uważane więc jest jako port neutralny. Oszczędzając je Francja, unika ważnych komplikacji z Niemcami i Anglią. (In. Bel.)

Neapol 26 kwietnia. Znowu napotykały niezgodność pomiędzy buletynami urzędowymi a nowinami wprost odbieranymi z Caserty w przedmiocie stanu zdrowia Jego Kr. Mości. Buletyny są zaspakajające i mówią o ciągłym polepszeniu, a wybrani, za powrotem od dworu twierdzą, że spokój Jego Kr. Mości jest tylko zupełną bezmyślnością, niedającą mu przyjmować xiażat, jego braci, a stawiającą bezwarunkowo pod kierunkiem królowej i nowego spowiednika xiedza Gallo.

Donoszą, iż pułki linjowe zostaną powiększone każdy o dwie kompanje.

W sferach rządowych panuje najwyższa tajemnica; sami xiażęta nawet, którzy niedawno odzywali się bardzo liberalnie, dziś są jak najostrożniejsi. Wczoraj kardynał arcy-biskup miał konferencję z hrabią Aquila. Jenerał Filangieri usunął się do Sorrento, ale i tam jak mówią, odbiera zaszczytne odwiedziny.

— W Turynie krąży list wystósowany do xięcia następcy tronu, przez jednego z wychodzców neapolitańskich, xięcia San Donato. Zawiera on wyborne rady pełne zarazem rozsądku i serca. Atoli wątpić należy, aby list ten doszedł do swego celu, bo dwór neapolitański jest bardziej niż kiedykolwiek za neutralnością, a tém samem za Austrią.

— Telegraf pół-słówkami donosi o tém co się dzieje u podnóży Alp, i wszystkie oczy zwrócone ku obu brzegom Tessynu. (Ind. Belge.)

Neapol 29 kwietnia. Nic zgola nie wiadomo o chorobie J. K. Mości. Buletyny urzędowe redagowane są w sposób mogący i uspokoić i zatrwóżyć; dla tego wszystko sparaliżowane i niepewne.

Zdaje się wszelako rzeczą pewną, że król od dawna już nie zajmuje się sprawami państwa i nie powiedziano mu nawet nic o śmierci jego siostrzenicy, młodych xiężniczek Aquila i Toskańskiej, a to dla oszczędzenia mu wzruszeń. Tém bardziej też kryją przed nim obecny stan spraw włoskich, i pomoc udzieloną domowi sabaudzkiemu ze strony Cesarza Napoleona.

Pomimo iż utrzymują, że xiażę Kalabrii obdarzony jest władzą najrozleglejszą, aż do tej chwili na nic jój nie użył, nie pokazuje się ludowi, i zdaje się być coraz bardziej pod opieką, pod wpływem królowej; ona to rządzi, według rad Austrii, podanych jeszcze w lutym przez arcy-xiażat Rajnera i Wilhelma, których podróż i pobyt tak długi miały cel zupełnie inny, aniżeli troskliwość o zdrowie Jego Kr. Mości.

W tak ważnych jak obecne okolicznościach, kogoż widzimy w pałacu Caserta? Napróżno szukalibyśmy człowieka, któryby odważył się dać zdrowe, szczerze i pożyteczne rady i odezwać się gło-

sem przyjaznym w interesie dynastji i kraju. Najgłówniejszą zasługą, jakich wymagają od otaczających króla, jest bierne posłuszeństwo i dodac należy do tego, iż poselstwo austriackie jest tutaj wszechwładnem. (Le Nord.)

Literatura Perjodyczna.

I dziś, jak wczoraj, zacząć musimy od oznajmienia naszym czytelnikom, że gazety wczorajsze zajęte wiadomościami zagranicznymi i doniesieniami, nie mogą nam dać materiału do przeglądu, zajmującego się tylko częścią krajową i literacką. *Gazeta Codzienna* zamieszcza jednak i feljton, i zresztę, chociaż o niczem, napisaną korespondencję z Kamionny, a w *Gazecie Warszawskiej* czytamy następującą wiadomość: „Depesze telegraficzne, jednocześnie w gazetach rządowej Wiedeńskiej i Lwowskiej umieszczone, donoszą o gwałtownym pożarze miasta Brodów w Galicji, który wybuchł w d. 5 b. m. i trwał do wieczora 6go; zniszczył on większą część miasta, spłonęło bowiem do 800 domów. Zgorzały: urząd powiatowy, dekasterjum, magistrat, komissorjat policyjny, poczta, urząd telegraficzny, kościół, szkoły realne i szpital chrześcijański. Nieszczęście to dotknęło najzamożniejszych mieszkańców. Tylko dom Hausnera i Riegera ocalał. Uratowano akta polityczne, sądowe i magistralne, urząd poborczy i kasę miejską. Dziesięć osób zginęło, wiele pokaleczonych, tysiące zaś wszystkich zostało pozbawionych. Pożar powstał o godzinie 3ej po południu, przy gwałtownym wietrze; przyczyna pożaru dotąd niewiadoma.“

W Berlinie dnia 4 b. m. i r. zakończył życie Alexander Humboldt. Xiażę Rejent Pruski otrzymał wiadomość o śmierci tego męża, rozkazał, by pogrzeb odbył się z wszelką możebną świetnością. Od kilku dni wszystkie dzienniki niemieckie podawały buletyny o zdrowiu Humboldta, którego śmierci przyczyną był podobno nie tyle wiek, ile krótko-trwała choroba z przeziębienia. Zgasła jedna z najświetniejszych i najczystszych gwiazd, przyświecających naszemu stuleciu.

Kurjer donosi, że pani Seweryna z Żochowskich Pruszkowa przełożyła z francuskiego i wydała dziełko p. n.: *Miesiąc Marji u stóp krzyża*. — Do Warszawy przybył znakomity lekarz krakowski, doktor medycyny i profesor Józef Dietl.

Warschauer Zeitung wydała już 8 numerów, z których nie zdawaliśmy sprawy, pragnąc przede wszystkim poznać choć cokolwiek przyszły kierunek tej gazety. Widząc tam zamiar wydawania zaznajamiającego Niemców z naszą literaturą i obyczajami, możemy powinszować niemieckiej gazecie jej dobrych chęci i wprowadzić ją do naszego przeglądu. Dotychczas oprócz właściwie rozwiniętej części handlowej, wiadomości technicznych, miejscowych i listów z Łodzi, umieszczała w feljtonie tłumaczenie *Sceny na balu* p. J. Korzeniowskiego.

DONIESIENIA.

Nakładem xiegarni i składu nut muzycznych **GUSTA-WA GEBETNERA I SPÓŁKI** przy ulicy Krakowskiej-Przedmieście Nr. 17 w pałacu JWgo Hrabiego Potockiego, wyszły w Lipsku nowe kompozycje jakoto: Siedm. śpiewów polskich z towarzyszeniem fortepianu, przez Józefa Nowakowskiego. Cena rs. 1 kop. 80. — Bukiet melodji z opery „Halka“ Łodwigowskiego w dwóch częściach, część I kop. 60; część II kop. 75. — Kontredanse skomponowane i ułożone na fortepian przez L. Steckiego. Cena kop. 37½. (Nr. 159.—1.)

W Xiegarni **HENRYKA NATANSONA** w pałacu JWgo Hrabiego Stanisława Potockiego, przy ulicy Krakowskiej-Przedmieście Nr. 17, wprost Kościoła XX. Karmelitów, nabyć można po zniżonych cenach następujące dzieła: Bazar Polski, zbiór baśni powieści i gawęd ludowych opowiedział A. J. Gliński 4 tomy. Cena zamiast rs. 3, rs. 1. — O przedawnieniu podług kodexu cywilnego w Królestwie Polskiem obowiązującego Traktat V Marcade obejmujący krytyczny rozbiór autorów i jurisprudencej czyli teoretyczny i praktyczny wykład tytułu XX, księgi III. Na język polski przełożył Antoni Wrotnowski, adwokat przy Sądzie Appellacyjnym Królestwa Polskiego 8ka, zamiast rs. 2 rs. 1. (Nr. 161.—1.)

Nakładem xiegarni **HENRYKA NATANSONA** przy ulicy Krakowskiej-Przedmieście w pałacu JW. hrabiego Stanisława Potockiego wprost kościoła XX. Karmelitów, wyszły pisma Józefa I. G. Kraszewskiego, wydanie nowe uskutecznione pod okiem autora, poprawione i pomnożone z rycinami Henryka Pillatego zawierające: *Historja o bladej dziewczynce z pod Ostrej bramy*. —

Tomko Prawdzie. — Wierutna bajka Cena kop. 75 (złp. 5), których również nabyć można w innych xiegarniach Warszawskich, jakoteż na prowincji po tejże samej cenie. (Nr. 160.—1.)

Przez nadejście w dniu wczorajszym do składu przy aptece mojej ulica Senatorska nr 480 wprost Miodowej, **WÓD MINERALNYCH naturalnych**: Kissingen-Rakoczy, Krymickiej, Gleichenbergskiej, Salschützkiej Bitter-Wasser, Szczawnickiej, Soden, Champagner-Brunnen, Adelheidsquelle, i t. p., skompletowane zostały zapasy tychże wód mineralnych naturalnych, o których przybyciu poprzednio donosiłem, tak, iż obecnie wszystkie już wody mineralne naturalne, na każde żądanie, czy to w miejscu, czy do Cesarstwa lub Królestwa uczynione, ekspedjuje. Skład wód przy aptece mojej będący, zasilany będzie odąd ciągle świeżemi transportami. — **F. SOKOŁOWSKI.** (Nr. 158.—1.)

ZAKŁAD ROLNICO-PRZEMYSŁOWO-LEŚNY

Ma honor polecić się kompletnym doбором **machin i narzędzi rolniczych** a w szczególności potrzebnymi w obecnej i nadchodzącej porze narzędziami, jak:

**PLUGAMI
ZGŁĘBIACZAMI
EKSTYRPATORAMI
BRACZAMI
PIELNIKAMI
OBSYPIWACZAMI**

Nowymi siewnikami konnemi, urządzeniami do buraków i rzepaku

Grabiami konnemi i ręcznymi do zgrabiania siano, koniczyny, kłosów, perzu i t. p.

Grabiami do zbierania nasienia koniczyny (które w roku bieżącym poprawione zostały.)

Przyjmuje obstalunki na **złowiarki** systemu Husy'a i Dray'a udokładnione, jako też na **machiny** do kopania kartofli.

Ostrowski et comp.

przy ulicy Rymarskiej naprzeciw Komisji Skarbu Nr. 742. (Nr. 157.—1.)

Osoba pici żeńskiej w średnim wieku udatniona do prowadzenia gospodarstwa kobiecego, i zajęcia dziećmi, pragnie się umieścić w jakim porządnym domu, w mieście lub na wsi. — Bliższa wiadomość powziąć można u podpisanego, pod Nrem 874, przy ulicy Ogrodowej. — *Wolle.* (Nr. 154.—1.)

ZAKŁAD PRZEMYSŁOWO-ROLNICO-LEŚNY.

Ma zaszczyt donieść, iż **machina do kopania torfu** jakoteż inne **machiny** tak są w lokalu zakładu ustawione jak podczas działania być winny i mogą być przez osoby interessowane obejrzone.

Ostrowski et comp.

przy ulicy Rymarskiej naprzeciw Komisji Skarbu Nr. 742. (Nr. 156.—1.)

PRZYJECHALI DO WARSZAWY.

Boski Ignacy ob. z Bożego 586. — Dębowski Tytus ob. z Nacpolska nr 601. — Kiedrzyński Albin ob. z Kostrzyna nr 625. — Kowalski Franciszek sędzia pokoju z Pratulina nr 601. — Piwkowski Tomasz oby. z Modzel nr 400. — Szydłowski Edward ob. z Werbkowic nr 570. — Zwierewicz Leonard ob. z gubernji Grodzieńskiej nr 625. — Stacherska Emilja ob. z Petersburga nr 229.

WYJECHALI Z WARSZAWY.

Antoszewski Roman ob. do Sierakowa. — Brochocki Antoni doktor do Żytomierza. — Dwernicki Jan ob. do Cyganówki. — Mazaraki Kazimierz ob. do Łaznowa. — Podczaski Stanisław ob. do Zawady. — Ronikier Adam hrabia do Korytnicy. — Wojeżyński Józef ob. do Brochowa. — Mycielski Stanisław hrabia do Poznania. — Zamojski Stanisław hrabia do Paryża.

CENY TARGOWE WARSZAWSKIE do dnia 10 Maja 1858 roku.

rsr. kop.	rsr. kop.
Żyta korzec „ „ „ 3 15	„ grycza zwy. k. —
Pszonicy wyborowej „ 6 30	„ drobnej g. —
„ „ średniej „ 5 25	Słomy fura zwyczaj. 5 —
Grochu polnego „ 4 50	Drzewa sosno. sążeń 7 50
„ „ „ „ 5 —	Maśla solonego funt — 22½
Gryki „ „ „ 2 25	„ bez soli „ — 25
Jęczmienia „ „ „ 2 70	Kartofli korzec „ 1 20
Owsa „ „ „ 2 50	Okowita bez akcy. g. — 50
Maki pszennej korzec 7 50	Siana cetnar „ „ 1 —
Kaszy jaglannej kor. 6 45	

TEATR ROZMAITOSCI. Dziś: *Szlacheectwo duszy.*
TEATR WIELKI. Jutro: *Korsarz.*